

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile neînscrise nu se primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emmerio Len-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicării
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA” iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 68.

Brașov, Duminică 25 Martie (7 Aprilie).

1907.

O ordonanță simptomatică.

Cât de mare e contrazicerea între vorbele și declarațiile ministrului de culte și instrucțiune publică și între faptele lui, ne dă o flagrantă dovadă cea mai nouă ordonanță a lui, prin care a aflat de bine să facă compatrioților noștri sași o surpriză de Paști. Organul bisericesc al episcopiei săsești din Ardeal numește aceasta surpriză un „cadou puțin îmbucurător de Paști” făcut conzistoriului bisericeii evang. săsești.

E vorba adevărat de-o ordonanță adresată numitului consistoriu prin care să prescrie, ca începând cu anul școlar viitor la seminarul săsesc din Sibiu și la pedagogiul pentru învățătoare din Sighișoara să nu mai fie permisă întrebuițarea de cărți didactice, cari sunt tipărite în străinătate.

Așa-dară acțiunea întreprinsă de ministrul de culte prin faimosul său proiect, care a alarmat toată lumea nemaghiară dela noi, s'a început într'un mod destul de straniu și bătător la ochi înainte chiar de a fi desbătut acest proiect în cameră.

Cazul e destul de important și semnificativ pentru-ca să-l relevăm și noi arătând mersul ideilor foaiei săsești eclesiastice. (Kirchliche Blätter).

O facem aceasta cu atât mai vărtos cu cât din procedul ministrului față cu conzistoriul săsesc putem conchide cam la ce au să se aștepte și conzistoriile noastre, mai ales dacă proiectul astăzi la ordinea zilei va deveni lege.

După ce constată că ministrul s'a grăbit a impune prin ordonanță ceea-ce este prevăzut între dispozițiunile proiectului de lege, ce se află acum în discuția camerei, numita foaie zice, că oprirea folosirii de cărți didactice străine într'o școală confesională, numai pentru că nu sunt tipărite în Ungaria, n'are nici un temei legal. Ce scop are dar oprirea și ce

urmări trebuie să aibă? Scopul ei, zice foia săsească, nu poate fi altul, decât de a restrânge, tăia și în urmă su- prima de tot raporturile dintre Sași și dintre viața spirituală germană.

Arată că măsura se îndreptează în primul rând iarăși în contra autonomiei bisericeii. Aceasta are dreptul legal de-a stabili ea însăși ce cărți să se folosească în școlile susținute de ea. Cu ce drept vine acum statul să restrângă relațiunile culturale ale cetățenilor săi întru cât acestea s'au estins peste granițele sale proprii? Un astfel de drept dujman culturai, nu poate avea statul. Ce ar zice Maghiarii dacă conaționalilor lor din Galiția și România li-s'ar interzice folosirea în școlile a tuturor cărților maghiare, ce nu sunt tipărite acolo? De altfel Maghiarii sunt într'o situațiune cu totul deosebită, căci pe ei nu-i poate atinge oprirea, deoarece nu se pot aștepta să le vină cărți didactice maghiare tipărite dinafară. Într'o situațiune cu totul inversă se află Sașii în ce privește cărțile școlare germane.

Se poate înțelege ca istoria patriei să se învețe din cărți didactice tipărite în patrie, dar nimeni nu va înțelege de ce o matematică sau o chemie și istorie naturală tipărită în Germania să fie stricăcioasă, mai ales când asemenea cărți nu se pot tipări și căpăta acasă.

Foaia săsească vede în măsura ministrului intențiunea de-a crește în școală așa numitul spirit patriotic pe care vrea să-l propage și prin cărțile didactice. Critică cu drept o astfel de intențiune și întreabă: Nu s'au gândit puternicii zilei de azi că vrând a crește patriotismul în școală nu fac de fapt decât a impune cu sila o vedere politică, ceea ce întotdeauna produce efectul contrar? Și mai absurdă e părerea după care cartea didactică ar putea ca să contribuie la creșterea unui spirit anumit. N'ajută nici o carte didactică nimic, dacă învățătorul vrea

contrarul. Toate încercările de-a lega și fereca spiritul învățătorului și de-a face din școală un organ polițienesc nu pot avea alta urmare, decât că vor nimici școala și vor crește o generație care nu va învăța nimic alta decât a fi tărnănică.

De tema aceasta a patriotismului infiltrat cu de-asila, și încă cu ajutorul unei limbi străine școlarilor, a vorbit și deputatul Polit în ședința de Joi a camerei, arătând că sentimentul patriotic este un sentiment spontan al inimii și deci nu poate fi aplicat cu nuiaua sau cu impunerea unei limbi străine.

Suntem deci și noi de părere că ordonanța ministerială de mai sus este o încercare, care nu va duce nici odată la scop.

Situația în Croația. Din Zagrab se desminte știrea foilor vieneze, că dieta Croației se va disolva în curând. Se lucră cu mare energie pentru lămurirea raporturilor între partide astfel încât în curând dieta își va putea relua activitatea.

Din dieta ungară.

Din ședința de Joi.

Dăm astăzi o parte din vorbirea deputatului Dr. M. Polit, după însemnările stenografice, care este de un deosebit interes, fiindcă se referă la definirea conceptelor de patriotism și naționalitate.

Dr. Mihail Polit. E o colosală rătăcire a crede că deșteptarea sentimentului patriotic trebuie luat ca țintă deja în școală (contraziceri în stânga). Voiu dovedi afirmarea mea. Un scriitor francez a zis despre patriotism: Sentimentul pentru patrie, e un sentiment spontan al inimii. Oare simțul, acesta care face să bată inima, se poate filtra oamenilor c'o limbă străină? (Sgșmot). Nu se poate, dar patriot poate fi în Ungaria Sârbul ca Sârb, Românul ca Român și Slovacul ca Slovac, Germanul ca German. Aceasta nu se poate schimba. Dar se poate cultiva așa, ca inima fiecărei naționalități să bată pentru patrie și astfel se simță una totalitatea naționalităților.

Este o rătăcire colosală ca în Ungaria fiecare trebuie să fie Maghar. Rătăcirea stă în aceea, că Ungaria nu are caracterul

statelor apusene ci al statelor orientale. (Mare mișcare).

Precum despre Turcia nu se poate zice că acolo toate rasele diferite sunt Turci, deși statul e turcesc, tocmai așa nu se poate zice despre Ungaria că naționalitățile sunt maghiare. (Mișcare). În raportul comisiunei de instrucțiune și finanțare găsesem cuvintele: Suveranitatea națională.

Aceasta nu se poate înțelege de loc. N'o pot accepta și nici un om european n'o va putea aproba, (mișcare) fiindcă recunosc suveranitatea națională față cu străinătatea; recunosc suveranitatea națională până la un punct oarecare față cu domnitorul; dar a vorbi de-o suveranitate națională față cu propriii cetățeni ai statului, aceasta n'are nici un înțeles. Ar avea numai înțeles, dacă am adauge două cuvinte: Suveranitatea rasei maghiare.

Aici vorbitorul reamintește cuvintele lui Apponyi, că pe pământul acesta numai Maghiarul e stăpân, și explicarea lui ia înțeles că nu rassa maghiară, ci numai totalitatea cetățenilor sunt stăpâni în această țară. Dar afirmarea lui Apponyi, zice, n'are înțeles, fiindcă dacă toți suntem stăpâni în țară, atunci nimeni n'ar fi stăpân.

Apoi continuă astfel:

Onorată cameră, de multe-ori am auzit accentuându-se, că ce voim noi; dară statul maghiar nu vrea să nimicească naționalitățile diferite ci vrea numai ca aceste să-și însușiască limba maghiară, pentrucă este limba statului.

Mă rog de ertare, limba statului — asta nu este o expresiune europeană. Poțiți și spuneți unui francez: *Langue d'état*, sau unui englez: *Language of state*, ei nu vă vor înțelege, vor crede că e vorba de ceva japonez sau chinez. Fiindcă unde granițele rasei acoper granițele geografiei acolo poporul sau națiunea respectivă n'are nici o nevoie de a accentua limba statului, fiindcă statul nu poate avea limbă ci numai poporul; ear acolo unde poporul formează o națiune omogenă, se înțelege de sine că limba lui este limba oficială.

Tocmai așa stăm și cu idea de stat maghiar. Poțiți a spune francezului: *l'idée d'état*, sau englezului: *idea of state*, el își va răspunde că nu te înțelege. State naționale în adevăr omogene nu simt trebuința de-a accentua mereu suveranitatea națională, limba națională și idea de stat, cum se face în Ungaria. Acesta e semnul că Ungaria e un stat cu caracter oriental nu cu caracter apusan. (Mișcare).

Mare noroc au ministrul de instruc-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Architectul din Norwood.

Din viața unui detectiv de Conan Doyle.
(Urmare.)

Holmes asculta această curioasă știre cu ochii închiși.

»Hotărât, cazul acesta ofere câteva puncte interesante», observă el în tonul lui calm obicinuit. »Imi dai voie să te întreb d-le Farlane, cum de te află încă pe picior liber când sunt asupra d-tale așa bănueli grave?»

»Locuiesc în Blackheath la părinții mei, d-le Holmes, având însă eri seară până târziu de lucru la d-l Oldacre, am dormit într'un hotel din Norwood și voiam de-acolo să plec cu trenul la birou. Am aflat despre acest caz abia în tren cetind jurnalul. Am recunoscut imediat primejdia, în care mă aflam și m'am grăbit a-ți desluși d-tale toate acestea. Nu mă îndoiesc că acasă sau în birou m'ar fi și arestat până acuma. Dela gara London-Bridge m'a urmărit un om și m'ar fi și... — Dumnezeule! acuma vin! —»

Se sună și pe scară se aud deja pași greoi. În momentul următor deschide deja vechiul nostru prieten Lestrade ușa. La spatele lui observai uniforma a doi polițiști.

»Domnul John Hector Farlane?» întrebă Lestrade.

Nenorocitul nostru client sări desperat de pe scaun.

»Te arestez pentru omorirea d-lui Ionas Oldacre din Lower Norwood.»

Farlane ne aruncă noue priviri desperate și căzu ca trăznit din nou pe scaunul lui.

»Numai un moment d-le Lestrade», zise Holmes. »O jumătate de oră mai curând sau mai târziu nu face nici o deosebire. Domnul voia tocmai să ne povestească cum stă cu afacerea lui. Poate să ne servească la ceva bun, dacă ne va da deslușiri.»

»Cred că această deslușire nu va fi prea grea», răspuse Lestrade ironic. »Cu toate astea dacă nu ai nimic în contră, eu l'aș asculta cu plăcere.»

»Nu-ți refuz niciodată bucuros ceva, mai vărtos că d-ta ai adus poliției multe servicii bune și avem pentru multe a-ți mulțami aici în Scotland Yard»,*) răspuse Lestrade. »Cu toate astea trebuie să dețin pe prizonierul meu și sunt dator să-l sfătuesc de-a se feri de mărturisiri neadevărate.»

»Doresc a spune numai adevărul», zise clientul: »Vă rog numai să mă ascultați pentru ca să auziți purul adevăr.»

*) Cartierul general al poliției din Londra.

Lestrade se uită la ceasornic. »Îți dau o jumătate de oră timp.»

»Trebuie să spun înainte, că n'am cunoscut nici decum împrejurările d-lui Oldacres. Numele lui mi-a fost cunoscut, pentru că convenia mai de mulți ani cu părinții mei, cari s'au mai răcit în anii din urmă de el. N'am fost deci eri puțin surprins, când l'am văzut intrând la mine în birou. Dar mai surprins am fost când mi-a spus cauza vizitei sale. Avea în mână mai multe foi de notițe scrise — aici sunt,» și le puse înaintea noastră pe masă.

»Acesta e testamentul meu», zise el.

»Am nevoie de ajutorul d-tale, pentru a-l aranja așa ca să poată fi legalizat!« »Mă uitam la hârtii, și puteți să vă închipuiți mirarea mea, când am văzut că sub oarecari rezerve, imi testă toată averea lui mie. El era un om mic, original, neastâmpărat, cu păr și gene albe, și când mi-am intors privirea spre el, se uita la mine cu oarecare mulțămire. Abia imi venia a crede, când citeam dispozițiunile lui. La întrebările mele mirate imi răspuse însă, că este holteiu, n'are nici o rudă în viață, a cunoscut în tinerete pe părinții mei, și că a auzit multe bune despre mine, că sunt om cinstit, așa încât el ar putea să fie convins că banii lui vor intra în mâni bune. Testamentul s'a făcut după toate regulile și fu scris. Conspiciul meu figură ca marmor. Testamentul se află aici în această

invelitoare albastră din buzunarul meu. Foițele conțin, după cum am arătat, numai însemnările d-lui Oldacre. El imi mai împărtăși că mai are acasă în locuința sa diverse acte și hârtii — contracte de închiriere, de ipoteci ș. a. pe care toate va trebui să le vad și mă rugă să mă duc încă în seara aceea la el acasă în Norwood și să aduc și testamentul pentru a se putea regula toate; căci altfel nu ar fi liniștit. Să nu spuî dragul meu părinților d-tale absolut nimic, până nu se va regula toată afacerea. Atunci le vom pregăti o surpriză!« Pentru aceasta el stăruia foarte mult și mă rugă să-i dau cuvântul meu.

»Poți să-ți închipuești, d-le Holmes, că nu mă gândeam să-i refuz rugarea. El imi voia binele și mă năzuim a-i împlini toate dorințele. Astfel am telegrafiat acasă că deseară am o afacere de mare importanță și nu știu dacă voi putea veni acasă. D-l Oldacre mă invitase pentru 9 oare la cină, deoarece înainte de ora aceasta bănuia că nu va putea fi acasă. N'a fost tocmai ușor să-i găsești locuința, așa că se făcuse 9½ pan' am ajuns acolo. Întâlnisem —

»Un moment!«, intrerupse Holmes. »Cine și-a deschis ușa?»

»O femeie în anii mijlocii, menajera lui.»

»Tot aceea va fi împărtășit numele d-tale și poliției?»

țiune publică și ministrul de interne, că nu sunt miniștrii în Macedonia sau în Serbia vechiă (strigări: în România! Ilaritate); dacă acolo în Macedonia ministrul sau pașa ar da un ordin, ca d-l ministru de instrucțiune publică, că la Chichinda și religionea trebuie să se învețe în limba maghiară sau ar da un ordin, ca d-l ministru de interne, că unei casine sârbești nu e permis a se numi casină sârbească, acolo în Macedonia pe un astfel de ministru sau pașe, l'ar ucide s'au l'ar junghia simplamente (mare ilaritate).

Ce dovedește aceasta? Aceasta dovedește, că sentimentele naționale trăesc și sunt foarte vii. Astă toamnă am dat definițiunea cuvântului naționalitate. Provoacă-mă la o carte științifică germană, am spus cu două cuvinte, că naționalitatea e ființa spirituală a fiecărei rase; pentru aceasta ființa spirituală luptă fie-care rassă, tocmai așa ca cea maghiară, care zice, că în limba sa trăește națiunea. Aceasta o zic în Ungaria și celelalte rase, și noi vrem să trăim. (Aplauze și aprobări din partea naționaliștilor. O voce în stânga: fie-care în patria sa. Sgomot.)

Sedința de ieri, Vineri.

Primul orator a fost dep. independist *Meczner Bela*, care primește proiectul propunând unele modificări cu privire la recompensarea muncii învățătorilor.

Al doilea orator este dep. naționalist *V. Goldis*, care într'un discurs de 3 ore, cu o mică pauză, răsfraunge expunerile raportorului proiectului și afirmațiunile ministrului Apponyi. Oratorul constată mai întâiu, că e un lucru întristător că de pe tribuna raportorului se aruncă învinuiri atât de grave în fața naționalităților: că școlile confesionale nu și-au împlinit datoria în ce privește scopurile statului, că ele stau în serviciul unor idei străine, că bisericile cu rea voință nu-și împlinesc datorițele lor față de interesele statului, etc. Procedura aceasta este nedeamnă și raportorul nu servește prin astfel de afirmațiuni neîntemeiate de loc interesele statului. Din contră, confesiunile când vor auzi, că faptul cultivării în școală a intereselor confesionale se timbrează în camera drept lipsă de patriotism, ele vor lupta cu atât mai mult în contra proiectului dela ordinea zilei. O altă învinuire, pe care o aduce raportorul proiectului, este că arhiepiscopii români ar fi gata a să adresa și coroanei în chestia proiectului. Despre aceste demersuri oratorul n'are nici o cunoștință oficială, dar și în cazul când s'ar face astfel de demersuri, aceasta nu constituie nici o crimă, deoarece Maj. Sa este un factor al legislațiunii țării. Oratorul demonstrează aceasta pe larg. Trece apoi la o altă afirmațiune ciudată a raportorului că anume »patria noastră juridice e stat unitar și în privința limbice. Dacă aceasta este adevărat și dacă țara noastră este de o singură limbă atunci nu mai era nevoie a se prezenta un proiect de lege ca cel de față. Oratorul polemizează apoi cu dep. *Meczner*. Afirmațiunea acestuia că partidul naționalităților se identifică cu memoriul episcopilor gr. or. români, e greșită. În privința lefurilor suntem de aceeași părere cu dep. *Molnar*, și anume: că e necorect a se face deosebire în privința plății între învățătorii de stat și între cei confesionali, deoarece aceasta eosebire va fi isvorul multor frecări și agitațiuni. Clubul naționalist va prezenta

un proiect de rezoluțiune în acest sens. Oratorul trece apoi la observările ce se referă de-adreptul la proiectul de lege (această parte a discursului o vom resuma-o în numărul viitor) și terminând prezentă următoarea motiune:

»Proiectul de lege relativ la raporturile de drept și salarizarea învățătorilor de la școlile populare, comunale și confesionale se ia dela ordinea zilei și guvernul e îndrumat ca, după ascultarea reprezentanților legali ai bisericilor să prezinte un nou proiect, în senzul căruia, în caz când susținătorii școalelor n'ar fi în stare să completeze salariile învățătorilor dela școalele populare comunale și confesionale, completarea are s'o facă statul, de așa fel că suma necesară pentru această completare, care se va stabili cu concursul autorităților bisericesti în comptul bugetului cultelor, se va pune la dispoziția bisericilor competente, fără știrbirea autonomiei bisericesti.«

Adunări de protestare.

Ni-se trimite spre publicare următoarele convocatoare:

Se convoacă Românii din cercul electoral *Gilău (Gyalu)* al *comitatului Cluj* la o adunare publică ce se va ținea în comuna *Someșul-rece* în 4 Aprilie st. n. 1907 la oara 3 după amiază în curtea bisericeii parohiale gr. or. cu următorul

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Discuțiune și hotărâre față de reforma școlară proiectată prin ministrul de culte și instrucțiune r. u. contele Apponyi referitoare la școalele confesionale populare. 4. Inchiderea adunării.

Cluj-Someșul rece, la 1 Aprilie st. n. 1907.

Dr. Ștefan Morariu m. p., Dr. Cassiu Maniu m. p., Dr. Elie Dăianu m. p., Vasile Almășian m. p., Tulliu Roșiescu m. p., Antoniu Mandea m. p., Ilie Hociotă m. p., Dr. Amos Frâncu m. p., Dr. Lucian Balint m. p., Dr. Victor Poruțiu m. p., Dr. Vasile Crișian m. p., Ioan Pop m. p., Vasile Hopârtean m. p., Dr. Victor Moldovan m. p., Dr. Romul Secoșian m. p., Teodor Toder m. p., George Toder m. p. inv., Ioan Stan m. p., Emiliu Pop preot, Dr. Andreiu Pop m. p., Ioan Leoca m. p., Benjamin Rusu m. p., Nicolau Stănescu m. p., Nicolau Prigona m. p. parocch gr. or. român, Florian Meseșian m. p. învățător, Dumitru Muntean m. p., Ioan Bogdan m. p. inv. român, Nicolau Maier m. p., † Nicolae Mifon prin Beniamin Rusu m. p., Nicolau Pop m. p., Vasiliu Metea m. p. parocch rom. gr. or.

Alegătorii dietali și cetățenii din cercurile *Reghinul săsesc (Szászrégen)* și *Gernezyseg* sunt prin aceasta invitați la adunarea populară ce se va ținea în *Reghinul săsesc* în 14 Aprilie n. a. c. în grădina orașului la oarele 1½ după prânz.

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Desbatere asupra situației politice și cu deosebire asupra votului universal. 3. Desbaterea asupra proiectelor de lege ale guvernului privitoare la școalele populare. 4. Rezoluțiune. 5. Inchiderea adunării.

Reghin, la 4 Aprilie 1907.

Nicolau Radu m. p., Georgiu Maior m. p., Mihail Grecu m. p., Emil Cormos

Alexandrescu m. p., Dr. Ioan Harsia m. p., Iosif Sipos m. p., Sagău Galacteu m. p., Dr. Ioan Popescu m. p., Iosif Popescu m. p., Sever Barbu m. p., Dr. Ioan Popescu m. p., Leo Popescu m. p., Eugen Marinovits m. p., Dr. Chetian m. p., Dr. Alecsandru Ceușianu m. p., Petru Ciobotar m. p.

Cetățenii din cercul electoral al *Vințului de jos* sunt rugați a lua parte la adunarea populară ce se va ținea *Miercuri în 10 Aprilie* st. n. 1907 la 11 oare a. m. în curtea hotelului »Două pistoale« din *Vințul de jos*. La ordinea zilei sunt următoarele puncte: 1. Deschiderea adunării și constituirea. 2. Discuțiunii asupra stărilor politice, votul universal și darea progresivă. 3. Desbateri asupra proiectului de lege al guvernului referitor la salarizarea învățătorilor dela școalele confesionale și comunale. 4. Proiect de rezoluție. 5. Inchiderea adunării.

Alegătorii cercului electoral de *Crășeu* sunt convocați la adunarea populară pe 10 Aprilie st. n. la 10 oare din zi în curtea parohială din *Borbești* (comit. Sătmar.)

La ordinea zilei sunt următoarele obiecte: 1. Sufragiu universal. 2. Libertatea presei. 3. Desbatere asupra proiectului de lege referitoare la reforma școlară. 4. Proiect de rezoluțiune.

Borbești, 4 Aprilie 1907.

George Șuta, Constantin Lucaciu, Ludovic Marcus, George Sălăgian, Vasile Ardelean, Ioan Ternovan, Ioan Sălăgian, Izidor Iancu, Ștefan Sipoș, Coriolan Ternovan, Vasile Barbur, Vas. Oșan, Ioan Barbier, Crăciun Nistor, Ilie Barbu, George Micloș.

Cronica din afară.

Situație îngrijitoare în Rusia. »Correspondența rusă« comunică din *Petersburg* următoarele: Știri cari se mențin cu multă persistență pretind că se pregătește o nouă lovitură generală. Se afirmă că manifestul din 17/30 Oct. 1906, va fi abrogat, Duma va fi desființată și toate zările liberale vor fi suprimate. Măsurile acestea vor fi însoțite de o măcelărire a tuturor personagiilor cari luptă contra autocratismului.

Correspondentul din *Petersburg* al ziarului »*Vosische Zeitung*«, comunică ziarului său următoarele: »Am avut ocazia de a vedea o exemplar din circuliștile trimise de comitetul central al ligei patrioților ruși, comitetelor din provincie și prin care le invită a cere din partea țarului și primului ministru cu telegrame urgente, *disolvarea dumei și reforma dreptului electoral*. Când Duma va fi disolvată, liga va organiza demonstrații patriotice în toată Rusia. Primele telegrame prin cari se cere disolvarea Dumei au și fost trimise țarului.«

Din Duma rusească. În ședința de ieri a Dumei s'a continuat desbaterea bugetului. Deputatul socialist *Karaschewski* declară în numele partidului său că el consideră desbaterea bugetului de superfluă și prin urmare renunță la rezolvarea pe cale parlamentară a bugetului. Deputatul *Stetzki* (polon) numeste politica guvernului,

dușmană poporului rusec. Social-democratul *Alescinsky* vorbește timp de 2 ore și impută guvernului, că el represintă numai unele grupuri anumite a clasei proprietarilor și ale nobilimei. În cazul când guvernul ar contrage, după disolvarea Dumei, un împrumut, guvernul ar comite o feilonie. (Numeroși deputați strigă: »Aceasta e lesă de majestate« și părăsesc sala.)

Rolul Italiei între Anglia și Germania. Ziarul italian »*Corriere della Serra*« comunică din isvor bine informat cu privire la întevoderea de la *Rappallo*, că Italia a contribuit mult pentru aplanarea neînțelegerilor dintre Germania și Anglia.

Gratie situației, ce ocupă Italia între cele două state, ea va mai putea face mult în această privință.

Relațiile dintre Germania și America. Ambasadorul Americii din *Berlin*, *Cowes*, care se află actualmente în concediu în America, a declarat următoarele unui ziarist, cu privire la relațiile dintre Germania și America: În ce privește relațiile dintre Germania și America vă pot spune că n'au fost niciodată mai amicale și mai calde ca acum. *Cowes* racunoaște că în Germania se privește cu cea mai mare încredere viitorul și propășirea vieții economice a Americii. El a declarat că Germania a stat totdeauna cu hotărâre pe partea Americii când interesele Statelor Unite erau în conflict cu interesele altor state. Împăratul și națiunea germană are încredere în guvernul și poporul Americii și din aceasta cauză relațiile diplomatice ale celor două state sunt din cele mai cordiale.

Din discursul d-lui Kalinderu.

Din discursul de deschidere al președintelui Academiei d-l *Ion Kalinderu*, la care vom mai reveni, reproducem azi următoarele părți:

S'a lucrat cu sîrguință la dicționarul limbii române. Comisiunea vă va prezenta o fascicolă definitivă, și a avut grija ca întocmirea dicționarului să fie cât de întregă, cu un număr de citațiuni bine alese, însă limitat, după dorința *M. S. Regelui*, care așteaptă cu nerăbdare, ca această lucrare să fie pusă cât mai neîntârziat în mâna tuturor.

În ce privește ortografia Academiei-am făcut tot ce am putut pentru adaptarea de către cărturari.

Astfel am obținut de la ministerul de culte partea de căpetenie, adică introducerea ei obligatorie în școale, iar frații de peste hotare, etimologiștii pronunțați, s'au grăbit a o primi și a o răspândi. Am intervenit și la celelalte autorități de aci, la ziare, la reviste și mai toți au pus-o în aplicare, unii cu oare-care schimbări, afară de »*Monitorul Oficial*«, de și am mijlocit în mai multe rânduri.

Am de asemenea plăcere a vă comunica, că colecțiunea noastră de documente s'a îmbogățit mult în vremea din urmă. Pe lângă cele primite în dar, s'au procurat din țară un număr foarte însemnat de acte, între cari: hârtii particulare, autografice, diferite scrisori, tipărituri, acte publice oficiale originale, de netăgăduită valoare pentru istoria renașterii României, în deosebi, pentru epoca dinainte de 11 Februarie 1866.

Împreună cu d-l *Sturdza* și cu d-nul

»Să poate«, răspuse *Farlane*.

»Te rog, continuă.«

Clientul își șterse sudoarea de pe frunte și urmă mai departe:

»Această femeie mă conduse într'o odaie de primire, unde s'a servit o cină foarte frugală. După masă mă conduse d-l *Oldacre* în odaia lui de dormit, unde era un scrin greu, în care ținea banii. El îl deschise și scoase din el mai multe hârtii pe cari le-am cetit amândoi. Abia după 11 oare din noapte am terminat. Atunci îmi zise el să nu mai deșteptăm pe menajeră și mă conduse la fereastra balconului, care stătuse tot timpul deschisă.«

»Erau lăsate jos transparentele?«, întrebă *Holmes*.

»Nu sunt sigur, cred însă că erau lăsate numai de jumătate. Da, mi-aduc aminte când le-am ridicat pentru a putea deschide fereastra. Îmi uitasem bastonul. El însă zise: »Nu face nimic o să vii în zilele următoare mai des pe la mine, și am să-l păstrez până atunci. Și așa l'am lăsat acolo. Scrinul era încă deschis și hârtiile legate la oaltă pe masă, când am părăsit odaia. Era așa de târziu încât n'am mai putut să mai plec la *Blackheath* și am rămas peste noapte la un hotel din apropiere fără să mă gândesc la vr'un rău până ce azi dimineață cetii istoria groaznică din *Gazetă*«,

»Mai dorești să-i pui vre-o întrebare d-le *Holmes*?«, zise *Lestrade*, care în timpul acestei istorisirii curioase dădu din cap de vre-o câteva ori.

»Nu, mai înainte de a fi fost la *Blackheath*.«

»Vrei să zici la *Norwood*«, îl coresu *Lestrade*.

»Așa-i; asta am vrut să zic«, replică *Holmes* cu surisul său misterios. *Lestrade* a trebuit chiar și fără de voie mai de multe ori să se convingă, cumcă așa o minte ageră ca a lui *Holmes*, întotdeauna pătrunde și lucrurile celea ce lui i se par de nepătruns, și privea la soțul meu cu multă curiozitate.

»Aș dori să vorbesc acum imediat cu d-ta încă câteva cuvinte«, zise el. »Așa dar, d-le *Farlane*, înaintea uși te așteaptă doi oameni de ai mei, iar trăsura înaintea casei.«

Nenorocitul tânăr se ridică și c'o privire rugătoare eși pe ușe afară. Polițiștii se urcară cu el în trăsura, ear inspectorul rămase la noi.

Halmes lua după masă foițele, pe cari erau schițat testamentul, și le privea cu mult interes.

»Aceste notițe ne dau oarecari îndrumări, d-le *Lestrade*, privește numai cu atențiune« zise dându-i foițele.

Agrăritul să uită uitit la el.

»Pot să cetesc numai rândurile prime acelea din mijlocul feței a doua și cuvintele din urmă; astea sunt foarte clar scrise«, zise *Lestrade* »celelalte însă sunt rău scrise, unele nu se pot ceti de loc.«

»Ce deduci d-ta de aici?« zise *Holmes*.

»Dar d-ta ce deduci din ele?«

»Că sunt scrise într'un tren; părțile descifrabile sunt scrise la stațiuni, celelalte în mersul trenului, iar cele de tot nedescifrabile pe la răspântiile trenului, un specialist expert va cunoaște la moment că aceste șire sunt scrise într'un tren din suburbie deoarece numai în apropierea unui oraș mare sunt stațiunile așa dese. Și dacă vom admite de pildă, că respectivul a scris în tot timpul drumului lui în tren, atunci trebuie că a folosit un tren accelerat, care staționează numai odată între *Norwood* și *London-Bridge*.

Lestrade începu să rădă.

»Mi-te îndepărtezi prea tare de faptă când începi să-ți desvolți teoriile d-tale, d-le *Holmes*. Ce au astea a face cu cazul de față?«

»Cum nu, acestea întregesc espunerele tânărului, domn, că *Oldacre* a scris testamentul pe drum. În tot cazul e foarte bătător la ochi — nu-i așa? — ca cineva să scrie așa un document însemnat în cupul unui tren. De aici rezultă că respec-

tivul nu i-a dat nici o importanță practică. Asta poate s'o facă numai un om, care nici nu se gândește a îndeplini vreodată aceasta voință.«

»Și totuși deodată cu asta și-a scris și propria lui condamnare la moarte«, răspuse *Lestrade*.

»Aha, asta-i părerea d-tale?«

»Nu crezi și d-ta tot așa?«

»Nu e imposibil; mie încă nu mi-e clară toată aceasta întâmplare.«

»Nu ți-e clară? Dacă asta nu e clar, atunci în genere ce poate fi clar? Aici e un tânăr om, care aude deodată că i-se testează o mare avere după moartea unui om în vârstă. Ce face el? Nu spune nimic, ci într'o seară bine venită se duce la mecenatele lui, așteaptă până ce singura persoană, care se mai află în casă se duce să se culce, omoară pe bătrânul om în odaia lui de dormit, arde cadavrul într'o grămadă de lemne și se duce pe urmă de se culcă într'un hotel apropiat. Petele de sânge în odaie precum și pe baston sunt neînsemnate. El poate nici n'a observat c'a curs sânge și a sperat că după carbonizarea cadavrului s'ar șterge ori ce urmă, care ar fi tradat cum s'a făcut omorul — urme căci din cauze bine înțelese au trebuit să-l aducă în bănuială tocmai pe el. Nu e asta clar și limpede?«

(Va urma.)

Bianu, colegul nostru, am fost la Constantinopole, unde am cumpărat o colecțiune de documente, tot privitoare la studiul istoriei noastre naționale. Acestea se raporta la trecutul nostru dintre anii 1371 până la 1865 și sunt: multe berate, scrisori de ale Domnilor, poeme, discursuri, inscripțiuni pe morminte, rapoarte de ale comisarilor trimiși în Principate, acte relative la navigațiune, la comerț, la veniturile și cheltuielile țării, în sfârșit un material pentru Istoria noastră, prețios nu numai din punct de vedere politic, ci și economic și cultural. Cercetarea mentalității, și a relațiilor economice cu celelalte popoare, e de mare însemnătate, căci în lipsa unor scrieri speciale ele ne arată firea străbunilor noștri, și ne explică multe întâmplări și fapte din Istoria noastră.

În ce privește bunurile Academiei, delegațiunea a făcut, onorați colegi, tot ce a putut pentru îmbunătățirea lor, în marginele posibilității. Astfel: s'a ridicat în plan pădurea Roșiori și pădurea Perișor dela Tîgănești, care s'a dat de curând în exploatare; s'au înființat numeroase pepiniere și s'au făcut mai multe plantațiuni, în poeni și mai ales pe hotarele pădurilor, care s'au fixat prin șanțuri. S'a făcut, o moară cu turbină pe moșia Măgurele Oteteleşeanu; s'au construit și reparat case de administrație, cantoane silvice, magazii, pâtle și alte acarete.

Asemenea s'a măsurat moșia de la Măgurele-Oteteleşeanu și s'a arendat locuitorilor în parcele. S'a studiat de aproape starea economică a sătenilor de pe celelalte moșii, în vederea unei arendări care să ocrotească munca locuitorilor. În baza acestor studii, am prevăzut apoi, ca arendașii să fie obligați a da sătenilor un sfert din moșie ca pământ de arătură și islaz, în apropierea satului. Plata să se facă în bani, iar pentru cei cari nu vor putea, s'a hotărât câtă și ce fel de muncă să facă de fie-care hectar.

Pentru muncile executate în plus am stabilit același preț care nu va putea fi scăzut în nici un caz, cum nu va putea scumpi nici pământul ce va da peste suprafața de un sfert de moșie. Am mai pus condițiune arendașului să oblige pe locuitorii a cultiva cânepă, în, plante de nutreț, leguminoase, cartofi, cum și să gunoiască locurile și să observe cu stricteță alternarea în culturi.

Ca măsură moralizatoare i-am cerut să nu învoiască pe sătenii cari trăiesc în concubinajiu.

Până acum nu s'a arendat nici o moșie în aceste condițiuni, deoarece contractele sunt încă în vigoare.

Se vor pune însă foarte curând în aplicare, dacă nu va fi cu putință să căutăm moșile în regie, sau să le dăm d'adreptul la locuitori.

Am fost indemnăți la această îngrădire de interesul ce trebuie să poarte sătenilor Academia, care e și națională, cum și de urcarea arenzilor. În timpul din urmă acestea au crescut peste măsură, și ne-au dat de gândit, căci scumpirea lor nu era tocmai îndreptățită de o îmbunătățire a culturii pământului, care să permită o creștere proporțională a producțiunii, nici de introducerea unor noi venituri accesorii.

De altcum suntem în drept a reglementa raporturile economice dintre arendași și muncitorii locali precum e drept să intervină și Statul în transacțiunile dintre cetățeni, când acestea ating interesele lui sau când tind la asuprirea celor slabi. Mai pe sus de libertatea transacțiunilor, care e un drept isvorât din codul civil, este, onorați colegi, dreptul sfânt al egalității, al existenței fie-căruia ca om, fără care nu se poate închipui nimic durabil.

ȘTIRILE ZILEI.

— 24 Martie v.

Situația agricolă în România. Direcția agriculturii din ministerul domeniilor are informațiuni că sămănăturile de toamnă merg foarte bine, iar arăturile de primăvară au început să se facă prin localitățile unde s'a topit zăpada. Din cauză că zăpada va întârzia să se topească în unela părți, unde a căzut în mai mare cantitate, sămănăturile de ovăș n'au o perspectivă tocmai bună. Pentru sămănăturile de porumb timpul nu e încă trecut.

Numiri de judecători români. Foaia oficială publică numirea unui număr mare de judecători cercuali între cari găsim și pe Români: Alexandru Tripon (Caransebeș), Ștefan Pop (Seini) și Zaharie Pușcariu (Abrud).

Ministrul instrucțiunii publice a oprit folosirea în școală a manualului »Istoria

Ungariei pentru școalele populare. Blaj, 1896. Ed. IV. »De asemenea a dispus ca începerea anului viitor școlar să nu se mai folosească în seminariile ev. săsești din Ardeal manualele tipărite în streinătate.

O statistică a luptelor din Macedonia. Poarta a alcătuit un tablou al luptelor din Macedonia anul trecut. Resultă din această statistică că s'au dat 56 de lupte cu bande bulgare, 34 cu bande grecești și 11 cu bande sârbești. În luptele cu bandele bulgare, acestea au avut 242 morți, 3 răniți și 25 prizonieri; turcii au avut 42 soldați, 5 jandarmi și un ofițer ucis; 46 soldați, 9 jandarmi și 3 ofițeri răniți. Grecii au avut 181 ucși, 18 răniți, 56 prizonieri față de 16 soldați, 3 jandarmi și 1 ofițer ucși și 28 soldați răniți. Sârbii au avut 39 ucși iar turcii 6 soldați și un jandarm ucși, 11 soldați și 2 jandarmi răniți.

Redeschiderea universității bulgare. Guvernul bulgar a decis să re deschidă universitatea din Sofia închisă din prilegiul cunoscutelor turburări antidinastice. Vor fi reprimiți însă numai acei profesori, cari se vor supune întru toate regulamentului universității.

Tabloul moșiilor statului român. D-l G. Cerkez, șeful serviciului exploatarei moșiilor statului român, a prezentat un tablou statistic ministrului de domenii, tablou care conține pe județe suprafața moșiilor statului și chipul cum ele sunt exploatare. După acest tablou statul mai posedă în întreaga țeară numai 532883 hectare teren arabil și nearabil. Majoritatea este însă nearabil. Se exploatează din această întindere 32,882 hectare în regie prin săteni, iar 500.000 hectare sunt arândate la arândași de meserie și obștii sătești.

O deciziune a Vaticanului. Se anunță din Roma, că în cercurile Vaticanului s'ar fi decis ca rămășițele pământești ale fostului papă Leo al XIII să fie transportate de la biserica sf. Petru la lateran. E vorba ca cu această ocazie să se organizeze o manifestație de protestare contra propagandei anti-clericale care mereu se întinde.

Ministrul român de finanțe a trimis o circulară celorlalte departamente, prin care le invită să nu angajeze absolut nici o cheltuielă din excedentul anului 1905—1906, până nu se va consulta din nou conziliul de ministrii, care urmează să hotărască dacă nu e loc să se amâne din acele cheltuieli.

Greva universității din Moscva. O întrunire studențească, care a avut loc la universitatea din Moscva, a fost împedată de poliție, care cu forțe armate a împrăștiat asistența și a pătruns în localul universității. Profesorii au decis să se puie în grevă și să nu mai dea pe la universitate până ce guvernul nu va garanta absoluta independență a universităților. Senatul universitar ignorează această deciziune și unii profesori continuă a-și ține cursurile în fața unui număr restrâns de studenți. Se crede că universitatea va fi în curând închisă.

Teatru german în Brașov. Astăzi se începe stagiunea teatrului de sub conducerea d-lui Leo Bauer cu piesa »Der Privatdocent« de Wittenbauer. Măne Duminecă se va reprezenta pentru prima oară comedia »Drei Erlebnisse eines englischen Detectiv« de Schöthan.

Manevre în Turcia. Se scrie din Salonic, că rezerviștii din anii 1880 și 1883 au fost chemați la manevră pe timp de o lună pentru a deprinde întru buințarea nouălor arme. Regimentul 15 de artilerie din Salonic a și început manevrele cu nouăle atunci cu tragere repede.

Avis. Din cauza repausului Dominecal va fi deschisă mâne în oraș de la oarele 1—9 seara numai farmacia »La biserica albă« a d-lui Franz Kelemen.

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a mistuirei stomacului se recomandă folosirea cunoscutului prafuri Seidlitz a lui Moll. Cutii originale a 2 cor. se pot căpăta dinlic prin postă de la farmacistul A. Moll, liferantului Curței din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzută cu marca de contravențe și subscriere. — (1)

Un mișcător episod al răscoalelor țărănești din România.

Administratorul unei moșii din județul Vlașca scrie proprietarului rețușiat în București, că a rămas nimit de purtarea d-lui maior Orășianu, însărcinat a potoli răscoalele din partea județului nimit.

D-l maior aflându-se în fața unui număr de aproape 1600 de țărani răsculați, avu curajul să le iasă singur înainte somându-i ca să stea, căci are să le spuie ceva în interesul lor.

Unii dintre țărani au răspuns că sunt în număr de 2000 și dacă nu are să le spuie ceva bun, atunci ei se vor arunca asupra tuturor soldaților și vor trece printre ei dând foc la tot ce le va eși înainte.

Cu toate aceste amenințări maiorul pășeste și mai mult spre țărani și le spune: — Fraților, voi sunteți fiii țării și supușii regelui nostru. Aflați că totul s'a schimbat în privința soartei voastre. Guvernul nou, care a venit la putere, vă știe păsurile și a dat mâna cu fostul guvern ca să vă vie în ajutor și să vă îmbunătățească soarta. Eu sunt trimis aci ca la nevoie să trag cu tunurile în voi, dacă nu vă liniștiți. Dar m'am gândit să viu eu singur înaintea voastră să vă vorbesc rugându-vă în numele acestei țări, pentru care v'ați jertfit cu toții ca să scape de robia dușmanului străin. Voiți dar acum ca să vie iarăși timpuri grele, ca să mai fim supuși străinului?

La aceste cuvinte țărani răspunseră în cor: Nu! Nu! Voim să fim liberi. dar să ni-se dea pământ ca să putem trăi!

Mayorul le răspunse: Da, are să vi-se dea ca să nu mai suferiți, aveți încredere în oamenii cari au venit la putere și în cei cari s'au retras, căci toți în unire lucrează pentru voi. Vă jur pe copiii vostri să vă retrageți la vetrele voastre în liniște și nu ascultați de acei, în cari au intrat necuratul. Iar dacă v'a legat cineva cu vr'un jurământ, nu puteți flegăți fiind făcut spre o faptă rea iar nu bună. Aveți dar încredere în oamenii de bine ai țării și strigați cu mine împreună: Să trăiască Maiestatea Sa Regele! Să trăiască guvernul!

Atunci cei 1600 de oameni deșteptați din amețirea de care erau cuprinși își luară căciulile din cap și ingenunchind strigară: Să trăiască armata! Să trăiască regele! Să trăiască guvernul! Să trăiască domnul maior! Ura!

Mișcat d-l maior Orășianu întinse mâna la vre-o câți-va. Țărani se retraseră atunci, cântând, pe acasă. Astfel mila, curajul și patriotismul luminat al d-lui maior Orășianu făcu să se cruțe vărsarea de sânge, care neîndoișos ar fi urmat. Se pot găsi oare cuvinte de a-se lăuda în destul d-l maior Orășianu? De sigur că nu. Fapta d-sale e mai presus de orice comentariu și am expus-o astfel cum s'a petrecut spre a da o pildă tuturor, exprimându-i tot de-odată recunoștința în numele tuturor. — Țara.

Academia română.

Sesiunea generală din 1907.

Raport asupra lucrărilor făcute în 1906—1907.

— Urmare. —

Vincentiu Babeș a decedat la 21 Ianuarie a. c., în urma unei lungi suferințe, în vârstă de 86 ani. Dânsul a făcut parte din Instituția noastră încă dela întemeierea ei, fiind unul dintre membrii numiți la 22 Aprilie 1866, ca reprezentant al Românilor din Banat. La reorganizarea Academiei din 1879, a luat loc în Secțiua istorică, unde-l atrăgea marea sa dragoste și tragere de inimă pentru cercetările istorice. Dacă scrierile sale nu sunt numeroase, cauza a fost că tot timpul și toate puterile și le consacrase chestiunilor de politică și cultură națională. De aceea a trebuit să renunțe la magistratură după un serviciu de 22 de ani. A condus ziarul *Albina*, apărut sub direcțiunea sa la Budapesta în 1866 și 1867, și a fost colaborator și la alte ziare românești. A reprezentat pe Români din părțile Banatului un timp îndelungat în Parlamentul Ungariei, unde și-a ridicat cu hotărâre glasul în toate chestiunile privitoare la interesele Românilor. Activitatea sa pentru școala și biserica națională a fost neadormită; el a făcut neîncetat parte din sinoadele și congresele bisericii române ortodoxe din Ungaria. V. Babeș a scris: *Chestiunea naționalităților și a limbilor în Austria și o Notă biografică asupra vieții și activității decedatului Andreiu Mocioni*, fost membru al Academiei. În ședința dela 26 Ianuarie, d-l Președinte I. Kalinderu a ținut o călduroasă cuvântare despre activitatea regretatului nostru coleg.

La 18 Martie st. n. s'a siins din viață la Paris Marcellin Berthelot, una din gloriile mari ale științei franceze, creatorul chimiei organice. El a fundat sinteza organică, și cercetările sale în această direcție au dat un mare avânt dezvoltării industriei corpurilor organice. Studiile sale asupra explozilor aveu condus la descoperirea pulberii fără fum. Dânsul a făcut întinse cercetări asupra fiziologiei vegetale,

cari au găsit aplicațiune practică în agricultură. Berthelot a fost și adânc ougetător și filozof. Instituția noastră s'a onorat pe sine alegând pe acest ilustru învățat membru onorar în ședința dela 28 Martie 1906. La 9 Martie, Academia a trimis o telegramă de condoleanțe Institutului Franțel, din care făcea parte marele bărbat.

La 25 Octomvrie 1906 a încetat din viață D. Aug. Laurian, membru corespondent în Secțiunea literară, ales la 13 Septemvrie 1877. Răposatul a fost profesor, deputat și senator. Intrat încă de mult în viața politică, s'a distins ca ziarist și era recunoscut ca unul dintre cei mai culti și conștiincioși reprezentanți ai presei. Academia avusese ocazia să aprefieze preparația și destoinicia răposatului încă din 1877, când a premiat și publicat traducerea sa din *M. T. Cicero: Filippicele sau discursurile contra lui M. Antoniu*. Dânsul a mai scris: *Metodul de care debe să ne servim în determinarea facultăților sufletului și diviziunea lui*, toza sa de licență în litere din 1868, și o carte de școală: *Elemente de Economie politică*, 1897. Afară de aceasta, dânsul a condus, împreună cu St. C. Mihăilescu, revista: *Tranacțiuni literare și științifice*, care a apărut în 1872—73 și care a avut mare răsunet în mișcarea noastră culturală de atunci. În ședința dela 27 Octomvrie, d-l Președinte I. Kalinderu, aducând la cunoștință vestea tristă despre moartea colegului nostru, a arătat calitățile lui D. Aug. Laurian. Delegația a depus o coroană la sicriul răposatului, iar d-l *Bianu* a reprezentat Academia la înmormântare, unde a rostit o cuvântare.

La 15 Octomvrie s'a serbat la Iași desvelirea monumentului lui Vasile Alecsandri. Academia a fost reprezentată la această solemnitate prin Președintele ei d-l I. Kalinderu, care a rostit o cuvântare, în numele acestei Instituțiuni, pentru care marele poet național a fost gloria literară cea mai curată și mai înaltă.

Academia, precum vă este cunoscut, a luat în 1903 inițiativa deschiderii unei subscripții pentru ridicarea unui monument național demn de poetul Vasile Alecsandri. În ședința dela 20 Octomvrie, d-l Președinte a arătat starea subscripției și s'a ales atunci o comisiune compusă din d-nii: I. Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. C. Ollănescu, I. Bianu și Secretarul d-voastre general, care să studieze chestiunea ridicării monumentului. Fondul strâns de Academie pentru monumentul lui Alecsandri face în total 72,764 Lei 80 bani.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta. 6 Aprilie. (Telegramă specială). Au vorbit mai întâi deputații naționaliști *Manoilovici* (sârb) și Dr. G. *Popovici* de la Lugos și în tot timpul cât au vorbit a fost liniște. Apoi a luat cuvântul Dr. *Mihali*, iar la oara 1¹/₄ a cerut o mică pauză. Camera decide prelungirea ședinței. Se produce mare sgomot și mișcare în cameră. Mihali continuă apoi liniștit vorbirea sa. La oarele 3 Dr. *Vaida* constată că nu mai sunt de față deputați în număr recerut pentru a lua hotărâri. Ședința se suspendă. Se produce din nou sgomot în strigăte și amenințări. După deschiderea ședinței domnește iarăși liniște. Ședința se incheie la 4 oare. Independenștii împreună cu președintele Iusth s'au purtat intolerant.

Deju. 6 Aprilie st. n. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Adunarea poporală a reușit splendid și a fost impozantă. Cam 4 mii, popor și inteligență, a luat parte. S'au ținut vorbiri avântate de cătră șase oratori. Protestarea contra proiectului școlar a fost energetică, unanimă și deamănă.

Viena. 6 Aprilie. Ziarul »Fremdenblatt« se ocupă în articolul său de fond despre România. Articolul aduce elogiul guvernului liberal, care a știut să aducă liniștea în țară și laudă pe conservatorii pentru atitudinea lor patriotică de a ajuta guvernul liberal în greaua misiune pe care și-a luat-o. Ziarul pledează pentru formarea unui guvern de coaliție și conchide că în orice caz reforma agrară e asigurată și rezultatul ei va fi o asanare a vieții sociale și politice din România.

Viena. 6 Aprilie. Se telegrafiază din Petersburg, că guvernatorul Basarabiei, Charuzin, a telegrafiat că sunt iminente *mari turburări țărănești*. Guvernatorul a cerut forțe armate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branice

**Primul
TEATRU-ELECTRIC**
in Braşov
In sala cea mare dela „Gewerbeverein“.
Zilnic două reprezentațiuni
la 5½ și 8 oare seara.
Duminecă, 7 Aprilie
trei reprezentațiuni
la oarele 3½, 6 și 8 seara.
In decursul reprezentațiunei cântă
un pian electric.
Sala e plăcut încălzită.
Prețul locurilor: Loge (5 per-
soane) 5 cor., locul I. 80 b., locul
II. 60 b., locul III. 40 bani.
Soldații, studenții și copiii plă-
tesc jumătate prețul la locurile de
șezut.

Garantează soiuri veritabile de
TRANDAFIRI și POMI ROȘII
—liferează—
M. Fr. Wilk jun. & Comp.
Codlea (Comitat Brassó).
PREMIAT CU MEDALIA DAUR 1906
PLANTATIUNE NOUĂ DE GRĂDINI.
CATALOG PRINCIPAL GRATIS.

Îngust este spațiul
nui loc a descrie efectul fabulos cel
produce Regulatoru Teintului „Hoppa“
pentru înfrumusețarea feței. Aceasta ar
fi de prisos.

H Faptele vorbesc,
O On. Dame să cumpere „Hoppa“ cu
P 2 cor. 50 bani și dispariția miraculoasă
P de pistrui, pete de ficat, roșița pie-
P lei, sgrăbunțe și ori cărei necurățenii
A a pielii va dovedi mai bine ca vorbe,
A că singur „Hoppa“ suplinește toate
cosmeticele ca cremă, săpunuri și
pușă. Inmolea, înținereste, înviorează,
albește fața, mânilor, grumazi și umerii.

HOPPA engl. Regulator-
Teint **HOPPA**
Deposit principal
Wilhelm Kaiser & Cie
Győr, Baross I. Se capătă în farmacia și
Droguerii. 2799,1—10.

Locuință frumoasă
spre stradă 5 odăi (parchetate), tu
cătărie mare 2 entreuri,
este de inchiriat dela Sf. Mihail în
strada Mihail Weiss 17 (Etagiul I.)
Se poate vedea dela oara 11½ până
la 12½ a. m. și dela 4½ până la 5½ p. m.
2795,2—3.

Se caută
Agenti
și reprezentanți locali pentru vân-
zarea de
Rolete de lemn și Jalusi
cu provision mare.
Ernst Geyer, Braunau, Böhmen.
(2798,3—10.)

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat seu lunare.

ATELIER DE GARDEROBE ELEGANTE PENTRU DOMNII
după măsură.
Executarea foarte fină.
Potriveală fără cusur.
Mare asortiment de
NOUȚĂȚI
moderne, de stoffe indigene și din streinătate.
J. LISCHKA,
Braşov, Strada Vămii nr. 21.

Droguerie medicinală
a lui
C. H. NEUSTÄDTER,
BRAŞOV, Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstadt).
Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Braşov.
Droge, Chemicali.
Pudre și Parfumuri franțuzești.
Articole pentru frumusețe, Manicure.
Perți pentru dinți pâr și haine. Apă de păr și de gură.
Toate articolele de toaletă.
Pansamente, mărfuri de gumă.
Irrigatoare, Aparate de Inhalatie și de fotografie
cu articole necesarii. Untură de pește albă și gal-
bue. Săruri minerale pentru baie. Cei. Făină
lactată Nestle, Kufelke, Theinhard. Uleturi
eterice, esențe pentru Rum, liquoruri etc.
Cadouri frumoase pentru Crăciun și Anul nou.
Zilnic expedite cu poșta.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL
Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de
apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăți-
lor celor mai ce-bicose la stomac și pântee, în contra cărceilor și aorelei la stomac, con-
stipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai
diferite hôle femeiesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de
mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.— Falsificățiile se vor
urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca
de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este fôrte bine cunos-
cută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină
durerile de goldină și reumatism și a altor urmări de răcșă.
Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.
Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metcdul cel mai nou, pentru cultivarea
rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —.40 b.
Cinci bucăți cor. 1.80.
Fie-care bucăță de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9.
c. și reg. furnisior al curții imperiale.
— Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală —
La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apă-
rare a lui A. MOLL.
Deposite în Braşov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la
D. Eremias Nepoții, și C. H. Neustädter.

Cursul la bursa din Viena.
Din 5 Aprilie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	112.30
Renta de coróne ung. 4%	94.35
Impr. căi. ter. ung. în aur 3½%	83 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94.20
Bonuri rurale croate-slavoue	95.45
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	148.25
Renta de hârtie austr. 4½%	98.65
Renta de argint austr. 4½%	98.70
Renta de aur austr. 4%	117.10
Renta de coróne austr. 4%	98.70
Bonuri rurale ungare 3½%	88.70
Losuri din 1860	152.10
Acții de-ale Băncei ung. de credit 1772 —	1772 —
Acții de-ale Băncei austr. de credit	699.75
Acții de-ale Băncei austro-ung.	777.50
Napoleondori.	19.14
Mărci imperiale germane	117.70
London vista	241.60
Paris vista	95.62
Note italiene.	95.45

Anunț de licitație.
În 22 și 23 Aprilie 1907 se
vor vinde cu licitație obiectele ce
sau amanetat din 24 Ianuarie 1906
până inclusive 20 Martie 1906 și
anume: sub Numărul 1136—1906
până inclusive cu Nr 4083—1906,
al căror termin au expirat și nu s'au
rescumpărat.
Licitația va avea loc în localul
Casei de zăboge dela 8 oare până la
11 oare a. m. și în cas de lipsă dela
2 până la 4 oare p. m.
Obiectele, cari se vor vinde, sunt:
Giuvaericeale, Ciasornice de aur și argint
și alte scule de aramă, Cióie, Cositor, fla-
nele, haine bărbătesci și femeiesci, Cisme,
ghete și altele.
Vânzarea se face cu banii gata.
Răscumpărarea seu inoirea ama-
netelor se pôte face numai cu o și
inainte de licitație.
În ziua vândării cu licitație nu
se permite nici într'un chip a pre-
lungi amanetarea.
Brassó, 30 Martie 1907.
Oficiul cassei de amanete din Braşov.
(2793,2—3.)

Avis!
La Domnul IOAN O. RUSSU,
jude reg. în pens. în Vidrăseu (Vidra-
szeg) se află de vânzare
Pruni de Bistrița
naturali, soiul foarte fin, dărabul cu
20 fileri pe lângă rambursă.
Poșta și gara ultimă Nyárádtó.
(2796,2—3.)

Cursul pietei Braşov
Din 6 Aprilie n. 1907.

Bancnote rom. Cmp. 18.94	Vënd.	18.96
Argint român	18.80	18.84
Napoleondori.	8.94	19.—
Galbeni	11.20	11.45
Mărci germane	117.20	117.30
Lire turcesci	21.50	21.60
Scriș. fonc. Albine 5% 100.—	—	101
Ruble Rusesci	2.63	2.68

Gazeta „Transilvaniei“
cu numărul à 10 fil. se vinde
la zaraful Dumitru Pop, la tu-
tungeria, de pe parcul Rudolf
și la Eremias Nepoții.